

In principium indictionis, in martyres

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰνδικτιῶνος τοῦ νέου ἔτους, καὶ εἰς μάρτυρας, καὶ εἰς αἰμόρρουν.

59.575

α'. Ἐπάλληλον σημεῖον παρὰ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ ἢ τῶν ἀγαθῶν ἐπομβρία, καὶ ἄλλος ἄλλον διαδέχεται πλοῦτον. Ἴδου καὶ σήμερον ἡμᾶς ἐστιῶσιν οἱ καλλίνικοι μάρτυρες, τοὺς οἰκείους ἄθλους προτεθεικότες εἰς ἐπίκοινον εὐφροσύνης συμπόσιον. Ἔδει γὰρ, ἔδει τοὺς αἰεὶ νεάζοντας τῇ χάριτι μάρτυρας, καὶ τῇ τοῦ ἔτους εἰσόδῳ γενέσθαι τοῖς εὐσεβέσιν ἀφορμὴν δεξιώσεως· ἔδει τοιαύτην τῷ νέῳ ἐνιαυτῷ τοῖς πιστοῖς ὑπαντῆσαι τὴν ἀγαλλίασιν· ἔδει μετὰ τοσαύτης ἡμᾶς εὐλογίας ἀσπάσασθαι τῆς τοῦ χρόνου ἐναλλαγῆς τὰ προοίμια· ἔδει τὴν τῆς παρούσης ἡμέρας πανήγυριν τῷ χορῷ τῶν ἀγίων τετιμημένην ὑποδέξασθαι· ἔδει τὸν κύκλον τοῦ ἔτους τῷ τῶν μαρτύρων κοσμηθῆναι στεφάνῳ· ἔδει τοιαύτην χρῆσασθαι ἐπὶ τοῦ ἐπιστάντος ἐνιαυτοῦ τῇ εὐωχίᾳ, ἐπαγομένους καὶ τὴν τῶν μαρτύρων τιμὴν. Αὐτοὶ γὰρ εἰσι πάσης εὐφροσύνης τῷ γένει παραίτιοι οἱ γενναῖοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, οἱ καὶ μετὰ θάνατον τῆς αὐτοῦ δυνάμεως κήρυκες, οἱ τὸν ἀπατεῶνα ὄφιν ποσὶ καρτερίας καταπατήσαντες, καὶ τὸν τυραννόφρονα λέοντα φιλοθεΐας χερσὶν ἀποπνίξαντες, καὶ τὴν ἀλήθειαν φανερώσαντες· οἱ τὴν παροῦσαν ζωὴν ὡς ματαίαν μισήσαντες, καὶ τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν, ὡς υἱοὶ μητέρα, ποθήσαντες· οἱ διὰ θανάτου τὰς τῆς ἀθανασίας πύλας ἀνοίξαντες, καὶ τὸν τοῦ θανάτου γεννήτορα τῷ οἰκείῳ θανάτῳ νεκρώσαντες· οἱ ἐν σώματι τοὺς ἀσωμάτους νικήσαντες δαίμονας, οὐ δυνάμει σώματος, ἀλλὰ πίστει ψυχῆς· διὰ πίστεως γὰρ τῶν τοῦ κόσμου κατηγωνίσαντο πάντων, ἧς οὐδὲν Χριστιανοῖς αἰρετώτερον.

Πίστιν γὰρ κεκτημένοι συμπράκτορα τοὺς λόγους ἔργοις ἐβεβαίωσαν. Μέγα μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς τὸ τῆς δικαιοσύνης κατόρθωμα· λαμπρὰ δὲ καὶ τῆς σωφροσύνης ἢ ἀρετῆ· χρήσιμος ὁμοίως καὶ τῆς φιλοπτωχίας ἢ ἐπιμέλεια· καλὴ μετὰ τούτων καὶ τῆς ἐγκρατείας ἢ ἄσκησις· φέρει δὲ τὴν κατὰ πάντων νίκην τὸ δυνατὸν τῆς πίστεως πλεονέκτημα. Αὕτη ποτὲ τοῦ Ἀβραάμ τὴν χερσεύουσαν τῆς Σάρρας γαστέρα μετὰ τὴν πολλὴν τοῦ χρόνου δαπάνην πρὸς γόνιμον ἐγεώργησεν ἄρουραν· ταύτη καὶ Μωϋσῆς πεζεύεσθαι πλεομένην ἐποίησε θάλασσαν· διὰ ταύτης Ἡλίας προσέταττεν οὐρανῷ, καὶ ἠκούετο· αὕτη μυρία τῶν παθῶν ἐπὶ τοῦ Σωτῆρος ἀπεδίωξε γένη· λεπρὸς διὰ πίστεως τῶν τοῦ πάθους ἀπηλλάγη φολίδων· τυφλὸς δι' ἐκείνης ὀφθαλμοῦς, οὐς ἢ φύσις οὐκ ἦνεγκεν, ἀπέλαβε· ταύτην συμμαχοῦσαν ἡ Χαναναία λαβοῦσα, βιασθεῖσα περὶ γονὴν ἀφήρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ κατέχοντος δαίμονος. Ἐξήρανε καὶ λανθάνουσα πίστις αἱμάτων ῥοᾶς, καὶ ἐπ' ἄλλων μὲν προλαμβανούσης αἰτήσεως ἠκολούθει τὸ δῶρον, ἐνταῦθα δὲ σιγῶσα παρὰ σιγῶντος, ὡς ἐνόμιζεν, ἀπεσύλα τὸ χάρισμα. Ὡ γυναικὸς ἀθλίας καὶ μακαρίας ὁμοῦ! ἀθλίας διὰ τὰ πρῶην, μακαρίας διὰ τὰ δευτέρα· Ἴδου γὰρ, φησὶ, Γυνὴ ἐν ῥύσει αἵματος αὐτῆς δώδεκα ἔτη. Τοσοῦτος ἡμερῶν εἰ ἦν ἀριθμὸς, ὅποσος ἐτῶν ἠνάλωτο χρόνος, κατεδάμασεν αὐτὴν ἄν, οὐχὶ δὲ ἔτη δώδεκα.

Εἰς φύσιν, ὡς οἶμαι, τὸ πάθος μετέπεσεν· ἦτις ἰατροῖς προσαναλώσασα τὸν βίον ὄλον, τῷ τοῦ σώματος μαρασμῷ καὶ τὴν τῶν χρημάτων προσέθηκε μείωσιν· ὑπ' οὐδενὸς δὲ ἴσχυσε θεραπευθῆναι. Ὡ τὸ, οὐκ ἴσχυσεν ἀνταγωνιστὴν εἶχεν ἡ γυνὴ τὸν τοῦ πάθους πολέμιον· ἐπήγαζεν ἄρα τῆς γυναικὸς ἢ γαστήρ, κρουνὸς τις αἱμάτων ἀνελλιπῆς κατεφέρετο· οὐδὲ τοσοῦτου χρόνου τὸ μῆκος τῷ τῆς δυσωδίας ὀχετῷ τὴν φορὰν ἐδαπάνη. Ὁδύναις ἔτι καὶ φροντίσιν ἐκόπτετο τὴν διάνοιαν, πῶς

τὸν δεσμὸν διαρρήξει τοῦ χαλεποῦ ἀρρώστηματος, πῶς τὸ δωδεκάετες ἀποτινάξεται πάθος, πῶς λύσει τὰς ἀνενδότους ὠδῖνας, πῶς στήσει τὰ ἀχαλίνωτα ρεῖθρα, πῶς παύσει τῶν φλεβῶν τὴν μανίαν· πάντων ἰατρῶν νυκτοποροῦσα καὶ συρομένη κατετριβετο θύραις· παρητεῖτο γὰρ τὸ φῶς, μὴ αἱ τῶν αἱμάτων κατιοῦσαι σταγόνες ἀτραπὸν 59.576 ἐργασάμεναι, στηλιτεύσωσι τὴν λανθάνουσαν τῆς βαδίζουσης αἰσχύνην. Μισθὸν τοῖς θεραπεύειν ἐθέλουσι, πᾶσαν ἣν εἶχε περιουσίαν ἐξήντησε, τῆς ἀνάγκης βιαζομένης τὴν δόσιν· ἢ γὰρ ἐπιθυμία τῆς ὑγιείας πείθει χρημάτων μὴ φεῖδεσθαι. Καὶ οὕτως ἰατροὶ πάντες τῇ νόσῳ πολεμοῦντες, ἠτόνουν· ποικίλαι φαρμάκων ἐπίνοιαι τὴν τοῦ πάθους οὐκ ἴσχυον ἐξημεροῦν ἀγριότητα· ὥσπερ γὰρ τι δύσκωφον θηρίον τῆς τῶν ἐπαδόντων τέχνης ἀνήκοον ἔμενεν, ὥσπερ ἀντιλέγειν τοιαῦτα δοκοῦν τοῖς βιαζομένοις ἀνόνητα· Τί μάχεσθε δυνατωτέρῳ θηρίῳ; χρόνος με τοσοῦτος τῆς ἐν σώματι νομῆς οὐκ ἐσύλησεν, ἰατρευόντων ἐπιστήμαις οὐκ εἴκω χρήμασιν οὐδεὶς ἐξαγοράσει τὴν δύναμιν, οὐδεὶς μου τὴν φορὰν τῶν ἐπὶ γῆς ἀνακόψει· εἷς με μόνος ἐκ παρθένου γεννηθεὶς ἰατρὸς φυγαδεύσει· ἐκείνου κἀγὼ πρὸς δόξαν φυλάττομαι· μάρτυς μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐκείνου τηροῦμαι δυνάμεως. Τί οὖν ἀπράκτους ἐπιδείκνυσθε πόνους, δεσπότης προαρπάζειν οἱ δοῦλοι βιαζόμενοι νίκη; Οὐ φείσομαι τοῦ πλάσματος, ἂν μὴ τὸν πλάστην θεάσωμαι. Ὡ πόσα τῇ γυναικὶ τὰ μαχόμενα! χρόνου μῆκος, ἀλγηδόνες ἀνένδοτοι, δημεύσεις ἀνωφέλητοι, μαραινόμενου σώματος λύπη, λογισμὸς κεναῖς ἐλπίσι δαπανηθεὶς. Ἄλλα τοσοῦτοι πολέμιοι τὸ τῆς πίστεως τῆς κινδυνευούσης οὐκ ἐσύλησαν ὄπλον· τοσαῦτα τῶν δεινῶν τρικυμία τῇ γυναικὶ ναυάγιον οὐκ εἰργάσαντο· τοσαῦτα πειρασμῶν προσβολαὶ τὴν ὑπομένουσαν οὐ κατέβαλον γυναῖκα.

Εἶδε, φησὶ, τὸν Ἰησοῦν. Εἶδεν ἢ ἀπολλυμένη τὸν σώζοντα, εἶδεν ἢ δεδεμένη τὸν λυτρωτὴν, εἶδεν ἢ χειμαζομένη τὸν κόσμου τὴν ἄγκυραν, εἶδε τὸν ἄνωθεν ἐλθόντα τῶν παθῶν βασιλέα, εἶδεν ἐλπίδα χαρᾶς ἀπροσδόκητον, εἶδε θεραπείαις ἀκαταγώνιστον δύναμιν, εἶδε πηγὴν ἰαμάτων ἀμισθὶ μερίζουσαννάματα, εἶδε ζωὴν νεκρομένοις ἐνδημήσαν· εἶδε, καὶ τοιαύτην εὐθυμίας ἀνέστρεφεν ἔννοιαν. Εὗρον, λέγουσα, θεραπευτὴν ἐπιτήδειον· οὗτος ὁ ἰατρὸς μισθὸν οὐκ ἀπαιτήσει χρυσίου· ἓνα μισθὸν, ὡς οἶμαι, γνώμην ἀπαιτήσει γνησίαν· μίαν πίστεως ἐπιζητήσει με δόσιν. Ἄλλ' ἔχω· ταύτης γὰρ με μόνης ἢ νόσος οὐκ ἀπεστέρησεν. Ἄλλα λογισμῶν ἀπορίαις ἀνθέλκομαι. Τί γάρ; προσδραμοῦσα κατάσχω; Τὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους ὑποστέλλομαι κίνδυνον. Βοήσω τὰ κατ' ἐμαυτήν; Διώξουσιν ὡς ἀκάθαρτον. Κρύψω τὴν συμφορὰν; Ἄλλα τὴν ὀδύνην οὐ φέρω. Ὡς ἰατρῷ προσδράμω τῆς φύσεως; Ἄλλ' ὡς βασιλέα φοβοῦμαι. Ὡς ἰκετεύουσαν δέξεται; Μὴ ὡς μολύνουσαν φύγη. Ἐλεήσει τὸ πάθος; Μὴ κατακρίνη φανεῖσαν.

β'. Τί οὖν δράσω; ποῖον ἀναδέξομαι λογισμόν; ἀναίσχυντος φανῶ; Αἰδοῦμαι, μὴ πάλιν ἀθεράπευτος μείνω. Μὴ δειλιάσω τὸ πλῆθος, καταφρονήσω τοῦ δέους, θέατρον γένωμαι, φύγω τὸν ἔξωθεν γέλωτα· ἰάσομαι τὸν ἔνδοθεν πόλεμον. Ὁ νόμος ὡς ἐρρύπωμένην μισεῖ, ὁ νομοδότης ὡς νοσοῦσαν οἰκτεῖρει. Προθυμία καὶ ὄκνος τῆς γυναικὸς τὴν ψυχὴν ἐμερίζοντο· ἀλλ' εὗρε πίστιν μεσῖτιν τῆς ἐγχειρήσεως. Προσελθοῦσα γὰρ, φησὶν, ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ, Ἦψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ὅτι Μόνον ἐὰν ἄψωμαι τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. Ὡς κλοπῆς πίστιν κησαμένης μητέρα! Ὡς κλοπῆς, ἣν αὐτὸς ἐπήνεσεν ὁ τὰς κλοπὰς τιμωρούμενος! Ὡς κλοπῆς τὸν κλαπέντα τερπούσης! Ὡς σύλων στεφανουμένων ἐκ δικαστοῦ! Καὶ ὅρα τὸ θαυμαστόν. Ληστεύσασα τὸ κέρδος, ὡς χαρισαμένη θαυμάζεται. Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ. Ὁ Θεὸς, φησὶ, Δεσπότης ἐστὶν οὐδὲν ἀγνοῶν· Δεσπότης, σωματικῶν ὀφθαλμῶν οὐ δεόμενος, ἰατρὸς ἐστὶ ψυχᾶς ἰώμενος, ὀφθαλμὸς ἐστὶ λογισμοῦς ἐμβατεῶν· ὄρα καὶ κρυπτομένην ἐμὲ, ἀκούει καὶ μὴ

λαλούσης ἐμοῦ, ἄπτεται, κἂν ἀφέστηκα· οἶδεν, ὅτι πάντως ὡς ἀναξία τὴν θεάν οὐκ ἦνεγκα. Τί οὖν; Λανθάνουσαν ποιήσομαι πρόσοδον, 59.577 καὶ τῇ γνώμῃ τιμῶσα, καὶ οὐ καθυβρίζουσα τῇ ὄψει, κατόπιν ἄψομαι τοῦ χιτῶνος ἐλθοῦσα· ἀρκεῖ μοι καὶ τοῦτο μόνον, ἂν ἐπιτύχω, πρὸς ἴασι· πάντως γὰρ που καὶ αὐτὸς τῆς τοῦ φοροῦντος ἐνεργείας πεπλήρωται. Οὐ δύναται γὰρ τὸ τῆς ζωῆς περιβόλαιον μὴ καὶ αὐτὸ σωτηρίας ἀποπέμπειν ἀκτῖνας.

Μέγας ἦν ἐν προφήταις Μωϋσῆς, καὶ λαοῦ δυσκόλου σωφρονιστής, ἀλλ' ὅμως ἄνθρωπος· οὗτος δεσπότης ἐκείνου, καὶ φιλόανθρωπος. Εἰ οὖν τοῦ δούλου ἢ ῥάβδος τὴν Ἐρυθρὰν διέτεμε θάλασσαν, τειχοποιίαν ἐργασαμένη ἐν τοῖς ὕδασι, πῶς οὐκ ἂν τοῦ Δεσπότου τὸ κράσπεδον πετρώσει τῶν αἱμάτων τὰ ρεύματα; Ζηλωτῆς ὁ Ἥλιος, καὶ θερμὸς τοῦ Θεοῦ ὑπηρέτης, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς εἷς ὑπῆρχε τῆς φύσεως, καὶ ὅμως μηλωτὴν εἶχε θαυμάτων ἐργάτιν. Αὐθις Ἐλισσαῖος κληρονομήσας μετὰ προσθήκης τοῦ διδασκάλου τὴν χάριν, ἐχαλίνου τῇ μηλωτῇ τοῦ Ἰορδάνου τὰ ρεῖθρα. Εἰ οὖν τοσαύτη παρὰ τοῖς προφήταις ἢ χάρις, πόση ἔσται τοῦ παρ' αὐτῶν προφητευομένου ἢ δύναμις; Τί συντόμως οὐ λέγω; Πέτρου ἢ σκιά θεραπεύει· καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ ἱμάτιον οὐκ ἰάσεται; Αἰσθάνομαι, πόσον μοι καὶ τὸ βουλεύσασθαι μόνον τὴν τρέχουσαν ἐχαλίνωσε νόσον. Ὡ πίστεως, ἀναβολὴν μὴ παρασχούσης τῷ πάθει! Ἐπίστευσε γὰρ μόνον, καὶ τὸ πολεμοῦν ἐδραπέτευεν· ἐπίστευσε, καὶ τὸ φιλόνεικον οὐκ ἀντέϊπε θηρίον· ἐπίστευσε, καὶ ἡ τῶν αἱμάτων ἀένναος ἐξηράνθη πηγὴ, καθάπερ ὑπὸ τινος ἀοράτου τυφλωθεῖσα καυτῆρος. Ἄλλ' ἢ μὲν ἱματίου καθήπτετο, καὶ τοῖς ἔξωθεν παρήγγιζεν· ὁ δὲ τοὺς ἔνδοθεν λογισμοὺς ἐπεγίνωσκεν. Ἐκείνη μὲν ἀφανῶς τῷ σώματι τὴν θεραπείαν ἐξήντηλε· ὁ Σωτὴρ δὲ αὐτῆς τὸ ψυχικὸν ἐδημοσίευσεν κάλλος· οὐκ εἶασε γὰρ τοιαύτην εὐσεβείας ἀθριάμβευτον ὠραιότητα· οὐκ ἀφῆκε δικαιοσύνης σπινθήρα λήθης παραδοθῆναι νυκτί. Ἐχαρίσατο τῷ βίῳ ἢ τῶν Εὐαγγελίων διήγησις, μιᾶς γυναικὸς πίστιν, Θεὸν καλῶς συλησάσης τῇ ἀδιστάκτῳ γνώμῃ. Τίς ἢ διὰ κλοπὴν ὡς πίστει τιμωμένη; Προέλαβε τὸν ληστὴν ἢ πίστις τῆς γυναικὸς· πρὸ τῆς ἐκείνου γλώσσης ἢ ταύτης 59.578 εὐφημεῖται παλάμη· πρὶν ἐκεῖνος φωνῇ συλήσει τὸν παράδεισον, ἐλήστευσεν αὕτη τῆς βασιλείας τὸν χορηγὸν τῇ σιωπῇ.

Γνοὺς γὰρ, φησὶν, ὁ Ἰησοῦς τὴν ἐξελθοῦσαν δύναμιν ἐξ αὐτοῦ, ἐπὶ πρώτα τοὺς μαθητὰς, τίς μου ἦψατο; πῶς οὐκ ἔγνωτε τὴν κλοπὴν; πῶς ἠγνοήσατε τὴν ληστείαν; τίς μου ἦψατο; τίς νόσου ἐκ τῶν ἐμῶν θησαυρῶν ὑγείαν ἐπλούτησε; τίς μου ἦψατο; Τί λέγεις, ὦ Δέσποτα; σὺ δέδωκας, καὶ τὴν δεξαμένην οὐκ οἶδας; τὴν πίστιν εἶδες, καὶ τὴν πιστεύουσαν οὐκ ἐγνώρισας; τὴν λανθάνουσαν κατενόησας γνώμην, καὶ τὴν φαινομένην οὐκ ἐσκόπησας ὄψιν; Τίς μου ἦψατο; Τίς σου ἦψατο; τίνι τὸ φάρμακον τῆς ἐνεργείας ἐπέθηκας; τίνι τὴν ἴασι ἐξέπεμψας, Δέσποτα; Τὸ πάθος ἐδίωξας, καὶ τὴν σωθεῖσαν ἠγνόησας; Τίς μου ἦψατο; τίς με τῇ διανοίᾳ πρὸ τῶν χειρῶν ἐψηλάφησε, τίς μου κατέσχε λογισμὸς τὴν θεότητα; τίς ὁ δίκαιος οὗτος τῆς ἐμῆς ἐνεργείας ληστής; τίς αὐτοῦ τῆς ἐσβεσμένης σωτηρίας τὸν λύχνον ὑπανῆψεν ἐκ τῆς ἐμῆς λαμπάδος; Τίς μου ἦψατο; Ἡ μάθω παρ' ὑμῶν, ἢ διδάσκω. Ἐβουλόμην πρὸς τὸ τῆς ὑποθέσεως πέρας δραμεῖν· ὁ καιρὸς δὲ λοιπὸν ἕτερον τῷ θαύματι φυλάττει διδασκαλίαν ἡμέραν. Εἰ γὰρ ἐκείνη δωδεκαετὴ χρόνον πολεμηθεῖσα τῷ πάθει, τὸν τῆς ὑπομονῆς οὐκ ἐξέλυσε τόνον, ἡμεῖς ἄλλην μίαν ἡμέραν τοῖς μακροῖς ἀγῶσι τῆς γυναικὸς οὐκ ἐναπομείνωμεν; ἦς τὴν πίστιν καὶ ὁ τῶν μαρτύρων δῆμος ἐζήλωσεν, οὐ δεσποτικῶν κρασπέδων ἀπάμενοι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα διὰ Χριστὸν ἐκδυσάμενοι. Καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ἀγαπητοί, πρὸς ζῆλον τῆς ὁμοίας πίστεως τὰς ἡμετέρας διαναστήσωμεν γνώμας· μὴ γενώμεθα χεῖρους μιᾶς γυναικὸς ἀλλοφύλου, εἰ εἰς εὐσέβειαν πλέον ἡμεῖς ἢ ἐκείνη ἀπελαύσαμεν θεάς. Ἐκείνη μόνον ἤρκεσεν ἅπαξ ἱματίου καθάψασθαι· ἡμεῖς δὲ καθ' ἑκάστην, ὡς ἴστε, τὸ τοῦ Σωτῆρος σῶμα

κατέχοντες, κἄν ὡς τρεφόμενοι τοῖς τοῦ Δεσπότης μέλεσιν, εὐχαριστίαν προσφέρωμεν· αὐτῷ γὰρ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.